

השבת והמשכן

שמות לא – בסוף הציווי על המשכן:

(יב) וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יג) וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר **אֲדָ אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ** כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ד' מְקַדְּשְׁכֶם: (יד) וּשְׁמֹרְתֶם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קִדְּשׁ הוּא לָכֶם מִחֻלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כָּל הַעֲשֵׂה בָּהּ מְלֹאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקִּרְב עַמִּיהָ: (טו) שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן קִדְּשׁ לַד' כָּל הַעֲשֵׂה מְלֹאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוּמָת: (טז) וּשְׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֶם בְּרִית עוֹלָם: (יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלְמֶם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ד' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת וַיִּנָּפֶשׁ:

1. אין חייבים אלא על מלאכה שכיוצא בה היתה במשכן (שבת מט ע"ב)
  2. את שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי ה' (ויקרא יט, ל)
- רש"י:** אף על פי שאני מזהירכם על המקדש, את שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, אין בניין בית המקדש דוחה שבת.

שבת של ה' (בריאת העולם)	שבת של ישראל (קדושת ישראל)
(יב) וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יג) וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	(יב) וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יג) וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
(טו) שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן קִדְּשׁ לַד'	אֲדָ אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
כָּל הַעֲשֵׂה מְלֹאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוּמָת:	כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם
(טז) וּשְׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֶם בְּרִית עוֹלָם:	לְדַעַת כִּי אֲנִי ד' מְקַדְּשְׁכֶם:
(יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלְמֶם	(יד) וּשְׁמֹרְתֶם אֶת הַשַּׁבָּת
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ד' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת וַיִּנָּפֶשׁ:	כִּי קִדְּשׁ הוּא לָכֶם
	מִחֻלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כָּל הַעֲשֵׂה בָּהּ מְלֹאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקִּרְב עַמִּיהָ:
ששת ימים יעשה מלאכה; כי ששת ימים עשה.. קדש לה' כל העשה מלאכה מות יומת (פניה לישראל בגוף נסתר).	לדעת כי אני ה' מקדשכם קדש היא לכם מחלליה מות יומת ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמיה (פניה לישראל בגוף שני)

השוואת שבת המשכן (קדושת ישראל) לברית מילה

<u>שבת – שמות לא, יב-יז</u>	<u>מילה – בראשית יז, ט-יז</u>
ויאמר ה' אל משה לאמר ואתה	ויאמר אלהים אל אברהם ואתה
דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו	את בריתי תשמר... המול לכם כל זכר
כי אות היא ביני וביניכם לדרתיכם	והיה לאות ברית ביני וביניכם
כי כל העשה בה מלאכה ונכרתה הנפשה ההיא מקרב עמיה	ונכרתה הנפש ההיא מעמיה

השוואת שבת המשכן (חלק שני) לשבת עשרת הדברות

<u>שבת – המשכן (שמות לא, טו-יז)</u>	<u>שבת – עשרת הדברות</u>
(ח) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ :	(ח) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ :
(טו) שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת שָׁבְתוֹן קִדְּשׁ לַד' שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַד' אֱלֹהֶיךָ	(ט) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלָאכָתְךָ : (י) וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַד' אֱלֹהֶיךָ
כָּל הַעֲשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוּמָת :	לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אתה ובנך ובתך עבדך ועמיתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך :
(טז) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֵם בְּרִית עוֹלָם : (יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֹלָם	
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ד' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ :	יא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ד' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
עַל כֵּן בִּרְדָּה ד' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ :	

ספר שמות פרק לה

- (א) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ד' לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם :
- (ב) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְכֶם קִדְּשׁ שַׁבַּת שָׁבְתוֹן לַד' כָּל הַעֲשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת :
- (ג) לֹא תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מַשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת :

השוואת הבריאה לבניית המשכן

שמות פרק לט-מ:

(לב) ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ד' את משה בן עשו: (לג) וביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו קרסיו קרשיו בריחו ועמדיו ואדניו [...] (לה) את ארון העדת ואת בדי ואת הכפרת [...] (מא) את בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן ולהן ואת בגדי בניו לכהן: (מב) ככל אשר צוה ד' את משה בן עשו בני ישראל את כל העבדה: (מג) וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ד' בן עשו ויברך אתם משה: [...] (טז) ויעש משה ככל אשר צוה ד' אתו בן עשה: (לג) ויקם את החצר סביב למשכן ולמזבח ויתן את מסף שער החצר ויכל משה את המלאכה:

<u>המשכן</u>	<u>הבריאה</u>
ועשו לי מקדש... ועשו ארון... ועשית שלחן.	ויעש' (א,ז,טז, כה...)
ויכל משה את המלאכה (מ,לג); ותכל כל עבדת משכן אהל מועד (לט,לב)	ויכלו השמים והארץ וכל צבאם; ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו...
'וירא משה את כל המלאכה והנה... (לט,מג)	וירא א' את כל אשר עשה והנה טוב מאד
'ויברך אתם משה' (לט,מג).	ויברך א' את יום השביעי

ספר שם משמואל - פרשת פקודי - פקודי ופרה שנת תר"פ

ולפי האמור יש ליתן טעם שאין מלאכת המשכן דוחה שבת, אחרי שהגדנו כי שלשה אלה, שבת בשנה, ומשכן בעולם, דם ונפש שבאדם, בחד מתקלא סלקי, ותכלית הבריאה בשלשה אלה הוא האדם תכלית הבריאה, וע"כ כמו שהמשכן שבעולם מיישר את האדם להיות דומה לו שהמקיף יטפל להתכלית, וע"כ נקרא משכן העדות, ומשה צוה לעשות את הכלים תחילה כנ"ל, כן יהי' האדם דומה לו שכל עניני המקיפים והלבושים שבו יטפלו לנקודה הפנימית שבו, וכל רעיונותיו וכל דמיון וציור שבו ישקע בו, זה עצמו עושה השבת בשבנה, ובשבת אין צורך למלאכת המשכן, ע"כ אין דוחה את השבת:

